

UCHWAŁA NR III/19/07

Rady Gminy Dubeninki

z dnia 29 marca 2007 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dubeninki na lata 2007-2015.

Na podstawie art. 18, ust.1, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162 poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337) oraz art. 17, pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001; Nr 273, poz. 2703; z 2005r. Nr 64, poz. 565, Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1487, Nr 180, poz. 1493, Nr 144, poz. 1043, Nr 186, poz. 1380, Nr 209, poz. 1550, Nr 249, poz. 1831, Nr 251, poz. 1844) uchwała się co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dubeninki na lata 2007-2015 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dubeninki na lata 2007-2015 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dubeninki

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Lidia Stabulewska

Załącznik do Uchwały Nr III/19/07
Rady Gminy Dubeninki
z dnia 29 marca 2007 r.

Strategia
Rozwiązywania Problemów
Społecznych
w Gminie Dubeninki na lata 2007 -2015

I. WSTĘP

Pogłębiające się zjawisko ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin szczególnie wielodzietnych, uzależnienie i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym.

Od skuteczności ich rozwiązania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina. Rozwiązanie istotnych problemów społecznych jest działaniem trudnym i długofalowym, dlatego też celowe jest strategiczne podejście do zagadnień ze sfery polityki społecznej, również na poziomie lokalnym. Realizacja tego procesu zawarta jest w „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych” będącej drogowskazem działania władz samorządowych i innych instytucji sfery pomocy społecznej. Wskazanie strategicznych kierunków działania poprzedzone wnikliwą analizą problemów społecznych występujących w gminie Dubeninki. Zintegrowane podejście do problemów sfery społecznej zaprezentowane w przedmiotowej strategii, pozwala na przyjęcie nowych rozwiązań w celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, policja oraz urząd pracy. W ujęciu strategicznym pomoc społeczna w Gminie Dubeninki to nie tylko udzielanie wsparcia materialnego a przede wszystkim szeroko rozumiana praca socjalna, nastawiona na: wzmocnienie postaw aktywnych, stworzenie systemu wsparcia psychologicznego, poradnictwa prawnego, wdrożenie modelu pomocy w oparciu o kontakt socjalny oraz ścisła współpraca i powiązanie działań instytucji i organizacji pozarządowych w wypracowaniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi. Systemowe zmiany w funkcjonowaniu pomocy społecznej pozwalają sądzić, że następne pokolenia nie będą podopiecznymi pomocy społecznej. Strategia zawiera cele i sposoby ich rozwiązania, w stopniu stwarzającym podstawy do formułowania programów działania.

Podstawą prawną opracowania niniejszej strategii jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593).

Artykuł 17 ust.1 pkt.1 ustawy stanowi, że: **„do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii**

rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, opracowana w oparciu o zapisy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, w szczególności uwzględnia program pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Zadania publiczne, szczególnie te z zakresu pomocy społecznej, w Polsce są realizowane w głównej mierze przez państwo oraz jego instytucje zajmujące się pomocą społeczną.

Strategia określa najważniejsze działania, które należy zrealizować, aby zapewnić mieszkańcom Gminy Dubeninki warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu oraz wzrostowi poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym.

Zgodnie z treścią ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa, ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, i ma być realizowana przez organy administracji rządowej i samorządowej we współpracy w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Z wymienionych wyżej przyczyn, realizacja założeń Gminnej Strategii musi uwzględniać wszystkich partnerów, których problem dotyczy. Tak więc, w realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uczestniczyć będzie administracja samorządowa, organizacje społeczne, oraz bezpośredni beneficjanci, czyli świadczeniobiorcy. Od ich zaangażowania zależeć będzie poziom realizacji priorytetów strategii.

Przemiany społeczno – gospodarcze zachodzące w Polsce od początku lat 90-tych ubiegłego stulecia doprowadziły do gwałtownego wzrostu bezrobocia, wraz ze wszystkimi negatywnymi skutkami tego zjawiska. Pogłębiające się zubożenie społeczeństwa, pogarszanie się standardu życia oraz wzrastająca niepewność jutra rodzą apatię, niskie poczucie własnej wartości, samotność i rozgoryczenie, stają się także źródłem wielu napięć i konfliktów społecznych.

Negatywne skutki społeczno–gospodarcze pierwszych lat transformacji systemowej nie ominęły także Gminy Dubeninki. Problemem nękającym gminę od szeregu lat jest wysokie bezrobocie strukturalne, sięgające na koniec roku 2006 32,3%. Przed przemianami ustrojowymi większość ludności w wieku produkcyjnym była zatrudniona w PGR. Zaistniałe przeobrażenia gospodarcze doprowadziły do upadku tych przedsiębiorstw i wygenerowania całej armii bezrobotnych. W efekcie pogłębiająca się bieda i ubóstwo znacznie utrudniły życie dużej części mieszkańców naszej Gminy. Zwiększył się w ten sposób wachlarz różnego rodzaju patologii, m.in. uzależnień, przemocy, bezradności w sprawach opiekuńczo–wychowawczych oraz niezaradności życiowej.

Wraz ze zmianą ustrojową pojawił się nowy klient pomocy społecznej. Dotychczas były to osoby starsze, niepełnosprawne, samotne, natomiast w chwili obecnej wzrosła liczba świadczeniobiorców w wieku aktywności zawodowej, dla których nie ma pracy. Nasilające się bezrobocie i towarzysząca mu bieda, przy jednoczesnej apatii wielu dotkniętych nią rodzin, narastające patologie życia rodzinnego, brak właściwej opieki nad dziećmi, przerzucanie wielu problemów, które mogłyby być rozwiązane w ramach pomocy rodzinnej, czy sąsiedzkiej do sfery rozwiązań instytucjonalnych, a także narastająca fala uzależnień wśród młodzieży szkolnej, alkoholizm i narkomania, przestępczość nieletnich oraz przemoc i agresja w szkołach są obecnie głównymi problemami w zakresie polityki społecznej, z którymi boryka się gmina.

W tej sytuacji niezbędnym staje się opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, której zasadniczym celem jest wypracowanie sprawnego i efektywnego programu pomocy, umożliwiającego skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych służyć będzie jako podstawa określająca kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej na terenie Gminy Dubeninki.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY DUBENINKI

DANE OGÓLNE

Gmina Dubeninki jest najbardziej wysuniętą na północny-wschód gminą w obrębie województwa warmińsko-mazurskiego, jedną z trzech gmin powiatu gołdapskiego. Od wschodu i południa graniczy z trzema gminami powiatu suwalskiego, województwa podlaskiego: Wiżajny (długość odcinka granicznego 11,5 km), Przerośl (19,4 km) i Filipów (2,4 km), od zachodu z gminą Gołdap (22,8 km), zaś północny zasięg gminy pokrywa się z granicą państwową z Obwodem Kaliningradzkim Rosji (19,7 km). Łączna długość granic gminy Dubeninki wynosi 75,8 km. Na północno-wschodnim krańcu gminy znajduje się punkt będący stykiem granic trzech państw: Polski, Rosji i Litwy .

Gmina Dubeninki zajmuje obszar o pow. 205,18 km², co stanowi 27% powierzchni powiatu gołdapskiego. Należy do gmin średniej wielkości. Położona jest między 54°14'N, a 54°22' N oraz między 22°26'E, a 22°48'E. Rozciągłość południkowa wynosi 8' (13,57 km), równoleżnikowa 22' (24,15 km). Kształt gminy jest dość zwarty, przypomina czworobok wydłużony równoleżnikowo, przy czym część zachodnia jest szersza niż część wschodnia.

Siedziba gminy mieści się w Dubeninkach, drugiej co do wielkości miejscowości gminy. Administracyjnymi jednostkami pomocniczymi jest 21 sołectw:

Będziszewo, Białe Jeziorki, Błąkały, Błędziszki, Budwiecie, Cisówek, Czarne, Degucie, Dubeninki, Kiekskiejmy, Kiepojcie, Lenkupie, Linowo, Maciejowięta, Pluszkiejmy, Przerośl Gołdapska, Rogajny, Skajzgiry, Stańczyki, Żabojady, Żytkiejmy. Oprócz obrębów wiejskich na terenie gminy znajduje się duży kompleks leśny Puszczy Rominckiej należący do Nadleśnictwa Gołdap, zaś lasy położone na południowych krańcach gminy przynależą do Nadleśnictwa Olecko. Oba nadleśnictwa podlegają Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku.

INFRASTRUKTURA GOSPODARCZA

GMINNE ZASOBY KOMUNALNE – GRUNTOWE:

1. Gminne zasoby komunalne:

a) gruntowe:

- ❖ we władaniu gminy znajduje się 185,10 ha, w tym:
 - grunty rolne: 45,00 ha
 - grunty zabudowane: 7,50 ha
 - łąki i pastwiska: 47,00 ha
 - lasy i grunty leśne: 13,50 ha
 - tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe: 2,00 ha
 - tereny rekreacyjno – wypoczynkowe: 18,00
 - drogi: 24,10
 - pozostałe grunty: 28,00 ha

b) mieszkaniowe:

Struktura wiekowa gminnego zasobu mieszkaniowego:

Lp.	Lata budowy	ilość	Struktura w %
1	1901 - 1918	5	23,8
2	1919 - 1945	15	71,4
3	1946 - 1989	1	4,80
4	1990 - 2000	0	0
5	2001 - 2003	0	0
Razem		21	100

Źródło: dane Urzędu Gminy Dubeninki

Jak wynika z powyższej tabeli 95,20 % mieszkaniowego zasobu gminy zostało wybudowane przed rokiem 1945. Budynki te znajdują się w bardzo złym stanie

technicznym. Przeprowadzane przez gminę remonty bieżące tych budynków zabezpieczają jedynie przed dalszym ich niszczeniem, zaciekami itp. Na remonty kapitalne, które objęłyby wymianę stropów, instalacji elektrycznych, wyposażenie budynków w instalację wodno-kanalizacyjną, gmina nie posiada środków. Z roku na rok budynki te wymagają coraz większych nakładów finansowych.

W budynkach tych, są 93 mieszkania komunalne. Po sprzedaży części mieszkań, niektóre budynki tworzą małe wspólnoty mieszkaniowe. Wspólnotami mieszkaniowymi objętych jest 25 mieszkań. Do każdego lokalu mieszkalnego będącego w zasobach gminy, przynależne jest dodatkowo pomieszczenie gospodarcze. Pomieszczenia gospodarcze wykorzystywane są przez najemców lokali do przechowywania opału na okres zimy. W 99% budynki opalane są piecami kaflowymi. Nieliczni lokatorzy wyposażyli na własny koszt lokale mieszkalne w instalacje centralnego ogrzewania. Jeden tylko budynek komunalny, tj. mieszkania nad ośrodkiem zdrowia w Dubeninkach podłączone są do sieci centralnego ogrzewania. Budynków komunalnych -gospodarczych w miejscowości Żytkiejmy jest 16, w Wobałach 1, w Dubeninkach 1. Budynki te nie odbiegają stanem technicznym od budynków mieszkalnych z wyłączeniem wybudowanego w 1998 r. budynku w Dubeninkach. W miejscowości Wobały znajduje się ośmiorodziny budynek mieszkalny w którym znajdują się cztery mieszkania socjalne, zaś kolejne cztery będą wyremontowane i oddane do użytku w najbliższych latach.

Mieszkania według rodzaju podmiotów będących ich właścicielami

Własność	Liczba mieszkań	Udział w ogólnej liczbie (%)
Osób fizycznych	576	60,90
Spółdzielni mieszkaniowych	210	22,20
Gminy	93	9,80
Skarbu Państwa	21	2,20
Zakładów pracy	46	4,90
OGÓLEM	946	100

Zródło: dane Urzędu Gminy Dubeninki

ROLNICTWO I GOSPODARKA LEŚNA

1. Rolnictwo

Gmina Dubeninki jest typowym obszarem rolniczo-leśnym, na którym do podstawowych form gospodarowania zalicza się produkcja roślinna, zwierzęca oraz leśnictwo. Ponad 50% obszaru gminy stanowią użytki rolne, spośród których połowę zajmują grunty orne, a pozostałą część pastwiska i łąki. Należy zwrócić uwagę na znaczny udział gruntów leśnych, których obecność determinuje rozwój gospodarczy

tego obszaru. Struktura użytkowania ziemi w gminie Dubeninki przedstawia się następująco

Użytki rolne	50,3 %
w tym: grunty orne	50,6 %
pastwiska	31,4 %
łąki	18,0 %
sady	0,04 %
- lasy	39,2 %
- wody	2,6 %
- pozostałe grunty i nieużytki	7,9 %

Źródło: dane Urzędu Gminy Dubeninki

W strukturze własności dominującą rolę odgrywają Lasy Państwowe (42,7% gruntów), 34,5% gruntów zajęte jest przez indywidualne gospodarstwa rolne, natomiast 17,6% należy do Agencji Nieruchomości Rolnych

2. Grunty

Powierzchnia gminy ogółem wynosi 20 518 ha z czego :

- użytki rolne zajmują powierzchnię 9924 ha,
- tereny zabudowane i zurbanizowane – 447 ha,
- grunty pod wodami – 429 ha,
- lasy i grunty zadrzewione – 8717 ha,
- nieużytki – 992 ha,
- tereny różne – 9 ha.

Na terenie gminy w przeważającej części występują grunty klasy IVa i IVb. Ukształtowanie terenu polodowcowe. Wiele gruntów położonych jest na stokach o dużym kącie nachylenia. Warunki klimatyczno-glebowe jak i silnie zróżnicowana rzeźba terenu na obszarze gminy ograniczają możliwości upraw i doboru roślin.

Struktura obszarowa gospodarstw

Grupa obszarowa	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w ha
Do 1 ha	122	30
1 - 5 ha	107	125
5 - 15 ha	73	370
15 - 30 ha	66	727
30 - 50 ha	34	697
50 ha i więcej	18	1270
Razem	420	3218

Źródło: dane Urzędu Gminy Dubeninki

Na terenie gminy występuje jedna ferma przemysłowa tuczu trzody chlewnej, o obsadzie powyżej 5 tys. szt. Ponadto w strukturze gospodarstw rolnych można wyróżnić 18 rolników posiadających powyżej 50 ha użytków rolnych a wśród nich 8 rolników posiada 40 i więcej sztuk krów.

SFERA SPOŁECZNA I DEMOGRAFIA

Ludność i sieć osadnicza gminy

Gmina Dubeninki jest gminą słabo zaludnioną, a liczba jej ludności powoli spada. Na koniec grudnia 2006 r. liczba mieszkańców gminy wynosiła 3371 osób, co dawało średnią gęstość zaludnienia na poziomie 16,42 os/km² z czego 1694 stanowią kobiety (50,25 % ogółu), a 1677 mężczyźni (49,75% ogółu). Również przyrost naturalny spada z roku na rok. Gminę cechuje ujemne saldo migracji.

Porównanie danych statystycznych za lata 2004, 2005 i 2006

	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006
Liczba ludności	3414	3392	3371
Zgony	24	27	26
Urodzenia	38	34	35
Zameldowania na pobyt stały	16	31	23
Wymeldowania z pobytu stałego	46	60	54

Źródło: dane ewidencji ludności Urzędu Gminy Dubeninki

Zbiorowość mieszkańców ze względu na wiek (stan na 31.12.2006r.):

Wiek	Ilość osób
0 – 10	418
11 – 20	571
21 – 30	524
31 – 40	467
41 – 50	416
51 – 60	542
61 – 70	256
71 – 80	106
81 – 90	66
91 – 99	5
100 i więcej	0

Źródło: dane ewidencji ludności Urzędu Gminy Dubeninki

Przyczynę spadku liczebności gminy doszukiwać się można w nasilonych migracjach zarobkowych, w których udział biorą głównie ludzie młodzi.

Zestawienie liczbowe ludności w Gminie Dubeninki w latach 2004 – 2006

Podział ludności wg płci i wieku:	Liczba ludności w Gminie Dubeninki w latach 2004 – 2006 wg stanu na dzień 31 grudnia		
	2004 rok	2005 rok	2006 rok
OGÓŁEM	3414	3392	3371
Mężczyźni	1695	1644	1677
Kobiety	1719	1748	1694
0 – 15 lat	756	753	736
15 – 25 lat	671	666	636
25 – 65 lat - mężczyźni	899	887	898
25 – 60 lat - kobiety	691	681	675
powyżej 65 lat mężczyźni	156	158	155
powyżej 60 lat kobiety	241	247	271

Zródło: dane ewidencji ludności Urzędu Gminy Dubeninki

Rozmieszczenie ludności

Główną oś osadniczą gminy stanowi 30-kilometrowy odcinek drogi krajowej Gołdap-Wiżajny pomiędzy Kociołkami w zachodniej części gminy, a Żerdzinami w części północno-wschodniej. W pasie tym zlokalizowanych jest 13 miejscowości, które są zamieszkiwane łącznie przez około 66% ludności gminy. Są to z reguły większe wsie, liczące najczęściej powyżej 50, a nawet 100 mieszkańców.

Drugi rejon osadniczy stanowią tereny położone w bliskim sąsiedztwie Puszczy Rominckiej, z dala od drogi głównej. Zlokalizowane tam osady są nieduże, zwykle liczba ich ludności nie przekracza 50 mieszkańców. W pasie tym zamieszkuje około 15% ludności.

Pozostałe wsie położone są w bezleśnych rejonach południowo-zachodniej i wschodniej części gminy, często o utrudnionej komunikacji. Wielkość tych wsi jest bardzo zróżnicowana, największe z nich są osadami popegeerowskimi. Łącznie zamieszkiwane są przez 19% ludności gminy.

W strukturze osadniczej gminy dominują niewielkie wsie o liczbie ludności 20-50 osób. Stosunkowo mniej jest osad bardzo małych liczących do 20 mieszkańców, a także miejscowości zamieszkiwanych przez 50-100 osób. Liczba ludności w 5 wsiach przekracza 100 osób. Cztery z nich są osadami popegeerowskimi: Degucie, Wobały, Łoje, Rogajny, a jedna rozwijającą się turystycznie, nadzieziorną

osadą Pluszkiejmy. Tylko dwie wsie leżące na terenie gminy można uznać za duże: Dubeninki (743 mieszkańców) oraz trochę większe od nich Żytkiejmy (908 mieszkańców).

Struktura wielkości wsi w gminie Dubeninki

Liczba mieszkańców	Liczba wsi
1-20	11
21-50	16
51-100	7
101-200	5
>200	2
RAZEM	41

Źródło: opracowanie własne Urzędu Gminy Dubeninki na podstawie spisu ludności

Łącznie na terenie gminy znajduje się 41 wsi, które zgrupowane są w 21 sołectwach. Najbardziej zaludnionym sołectwem jest sołectwo Żytkiejmy. Z pozostałych obszarów gminy wysoce zaludniona jest część środkowa – sołectwa Dubeninki, Linowo, Kiepojcie, w następnej kolejności pozostałe sołectwa tej części gminy oraz sołectwo Kiekskiejmy i Budwiecie. Najmniej zaludnione obszary leżą w granicach sołectwa Czarne (południowo-zachodni kraniec gminy), Lenkupie (północno-wschodni kraniec gminy) oraz Stańczyki i Maciejowięta (część południowa). Z analizy tej wynika, że obszary leżące blisko drogi głównej są bardziej zaludnione niż obszary leżące na peryferiach, cechujące się słabą dostępnością komunikacyjną.

Charakterystyka sołectw gminy Dubeninki

	Sołectwo	Przynależne wsie	Liczba mieszkańców
1	Będziszewo	Będziszewo	40
2	Białe Jeziorki	Białe Jeziorki	47
3	Błąkały	Błąkały	79
4	Błędziszki	Błędziszki	31
5	Budwiecie*	Budwiecie, Boczki, Markowo, Mieszno	120
6	Cisówek	Cisówek	34
7	Czarne	Czarne, Marlinowo	51
8	Degucie	Degucie	140
9	Dubeninki	Dubeninki, Łoje, Bludzie Małe, Bludzie Wielkie	921
10	Kiekskiejmy	Kiekskiejmy, Łysogóra, Wobały	186

11	Kiepojcie	Kiepojcie, Barcie	89
12	Lenkupie	Lenkupie, Przesławki, Żerdziny	72
13	Linowo	Linowo	65
14	Maciejowięta	Maciejowięta, Wysoki Garb	34
15	Pluszkiejmy	Pluszkiejmy, Kociołki, Ostrowo	165
16	Przerośl Gołdapska	Przerośl Gołdapska, Tuniszki	104
17	Rogajny	Rogajny, Zawiszyn	168
18	Skajzgiry	Skajzgiry, Poblędzie, Rakówek, Kramnik	42
19	Stańczyki	Stańczyki	32
20	Żabojady	Żabojady	43
21	Żytkiejmy	Żytkiejmy	908

Źródło: dane ewidencji ludności Urzędu Gminy Dubeninki

Zmiany gęstości zaludnienia w gminie Dubeninki w latach 1999-2006

Lp	Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1.	Ludność	3555	3520	3503	3476	3431	3414	3392	3371
2.	Gęstość zaludnienia w osobach na km ²	17,32	17,15	17,07	16,94	16,72	16,63	16,53	16,42

Grupy społeczne wymagające wsparcia.

Gmina Dubeninki należy do biedniejszych gmin w kraju. Wśród najistotniejszych problemów społecznych na czoło wysuwa się bezrobocie, bezradność życiowa, zjawiska z kręgu patologii społecznych takie jak alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie, brak opieki nad dziećmi. Proces narastania długotrwałego bezrobocia, niskie dochody uzyskiwane z pracy zarobkowej, stale powiększająca się grupa osób pozbawionych prawa do zasiłku z funduszu pracy powoduje degradację ekonomiczną i społeczną wielu rodzin. Rodziny żyjące stale na pograniczu ubóstwa nie są w stanie zabezpieczyć swoich najbardziej podstawowych potrzeb, co powoduje, że rodzina nie pełni swoich najważniejszych funkcji, a przede wszystkim nie umożliwia prawidłowej opieki i wychowania oraz startu życiowego młodszemu pokoleniu.

Najczęściej oznacza to brak umiejętności właściwego pokierowania własnym życiem i radzeniem w sytuacjach trudnych, a w konsekwencji niemożność zapewnienia swoim dzieciom właściwych warunków do ich prawidłowego i wszechstronnego rozwoju. Często problemem takich rodzin jest zagrożenie alkoholizmem, przy równocześnie istniejącym bezrobociu, złych warunkach mieszkaniowych i niezaradności życiowej.

Biorąc pod uwagę środowisko - największy wskaźnik bezrobocia w Polsce, łatwy dostęp do "tańszego" alkoholu (strefa przygraniczna) oraz wiele miejscowości popegeerowskich, frustracja wśród dorosłych i młodzieży, brak perspektyw na zatrudnienie, powoduje, że dorośli, młodzież a nawet uczniowie coraz częściej sięgają po alkohol. Rodziny te są największą grupą wymagającą wsparcia ze strony gminnego ośrodka pomocy społecznej.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Dubeninki w latach 2004-2006

Rodzaj świadczeń		Liczba rodzin w poszczególnych latach		
		2004	2005	2006
1	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania	179	210	212
2	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	38	23	27

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dubeninkach

Wszystkie te sytuacje jak i szereg innych podobnych wpływają negatywnie na funkcjonowanie rodzin w środowisku i rozwój dzieci w tych rodzinach. Powodują zaburzenia emocjonalne, społeczne i osobowościowe. Lęk i stałe poczucie zagrożenia utrudniają koncentrację, rozpraszają uwagę, powodują duże niekiedy opóźnienia w rozwoju umysłowym, a w konsekwencji utrudniają naukę, wpływają na sposoby zachowania i doprowadzają do demoralizacji i umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej bądź resocjalizacyjnej. Wiele dzieci kończy swoją edukację w OHP.

Inną grupą wymagającą wsparcia są osoby niepełnosprawne. Większość niepełnosprawnych to osoby z niskim wykształceniem, najczęściej podstawowym. Konkurencyjność tych osób na rynku pracy jest znikoma. Podniesienie kwalifikacji osób niepełnosprawnych, zwiększyło by konkurencyjność tych osób na lokalnym rynku pracy. Wiele osób posiadających odpowiednie kwalifikacje znalazło by zatrudnienie w zakładach pracy chronionej i polepszyło sytuację finansową swoich rodzin.

Do grupy osób wymagających wsparcia należą osoby starsze, chore i samotne. Osoby te potrzebują wsparcia ze strony środowiska lokalnego w wykonywaniu codziennych czynności, prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej stara się łagodzić skutki występujących zagrożeń ze strony środowiska:

- udzielana jest pomoc finansowa w formie zasiłków stałych dla osób niepełnosprawnych,
- zasiłków okresowych dla osób i rodzin, gdzie występuje bezrobocie i długotrwała choroba,
- zasiłków celowych na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych,
- dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych i gimnazjum,
- pomoc rzeczowa,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

Najczęstsze przyczyny poza ekonomiczne przyznania pomocy społecznej rodzinom w latach 2004 – 2006 w Gminie Dubeninki.

Powód trudnej sytuacji życiowej		liczba rodzin korzystających z pomocy w:		
		2004r.	2005r.	2006r.
1	bezdomność	1	2	3
2	bezrobocie	121	162	143
3	niepełnosprawność	45	52	30
4	długotrwała lub ciężka choroba	6	-	-
5	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	32	38	56
6	w tym rodziny niepełne	6	13	9
7	rodziny wielodzietne	26	25	47
8	alkoholizm	6	8	8

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dubeninkach

Oświata w Gminie Dubeninki

Na terenie Gminy Dubeninki znajdują się trzy szkoły: Szkoła Podstawowa Dubeninki, Szkoła Podstawowa Żytkiejmy i Gimnazjum w Dubeninkach z oddziałem zamiejscowym w Żytkiejmach. Baza szkoły na terenie Dubeninek to: budynek szkolny użytkowany przez dwie szkoły oraz sala gimnastyczna, boisko asfaltowe, wymiarowe boisko trawiaste, kort do tenisa ziemnego, boisko do piłki siatkowej oraz bieżnie. Szkoła posiada również działkę rolną. Budynek szkoły i sali gimnastycznej jest ogrzewany przez kotłownię szkolną. Baza Szkoły Podstawowej w Żytkiejmach to: budynek szkolny, budynek sali gimnastycznej oraz budynek oddziału przedszkolnego, w którym mieści się stołówka szkolna (częściowo zamieszkały przez osoby prywatne), boisko trawiaste, kort tenisowy oraz boisko nieutwardzone przy sali gimnastycznej. Budynek szkoły i oddziału przedszkolnego są ogrzewane przez kotłownie lokalne, zaś budynek sali gimnastycznej posiada ogrzewanie elektryczne.

Uczniowie szkół z terenu Gminy objęci są dożywianiem (częściowo bezpłatnym – finansowanym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – 141 uczniów). Posiłki przygotowywane są w Szkole Podstawowej w Dubeninkach, wydawane zaś są w stołówce Szkoły Podstawowej w Dubeninkach i w stołówce szkolnej w Żytkiejmach. Ogółem w Gminie Dubeninki dożywianych jest 200 uczniów.

Mając na uwadze tendencję spadkową liczebności uczniów w szkołach na terenie Gminy należy uwzględnić możliwość zagospodarowania niewykorzystanych powierzchni w budynku Szkoły Podstawowej w Dubeninkach na potrzeby środowiska

lokalnego. Należy również dokonać modernizacji przyszkolnych obiektów sportowych aby umożliwić wykorzystywanie ich przez mieszkańców gminy.

Liczba uczniów w szkołach Gminy Dubeninki

Nazwa szkoły	Rok szkolny 2004/2005		Rok szkolny 2005/2006		Rok szkolny 2006/2007	
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów ogółem	Liczba oddziałów	Liczba uczniów ogółem	Liczba oddziałów	Liczba uczniów ogółem
Gimnazjum ogółem w tym:	9	166	7	153	6	143
Dubeninki	6	107	4	99	3	85
Żytkiejmy	3	59	3	54	3	58
SP Dubeninki w tym	7	180	7	475	7	175
klasa „O”	1	27	1	22	1	26
SP Żytkiejmy w tym	7	108	7	106	7	99
klasa „O”	1	12	1	13	1	18
Razem	23	454	21	434	20	417

Źródło: dane Urzędu Gminy Dubeninki

KULTURA

W gminie Dubeninki działalność w zakresie kultury prowadzi Gminne Centrum Kultury w Dubeninkach. W strukturze Gminnego Centrum Kultury działają następujące placówki:

Nazwa placówki	Lokalizacja
Gminny Ośrodek Kultury	Dubeninki
Świetlica wiejska	Żytkiejmy
	Linowo
Gminna Biblioteka Publiczna	Dubeninki
Filia Biblioteczna	Żytkiejmy

Źródło: dane Gminnego Centrum Kultury w Dubeninkach

W Gminnym Centrum Kultury działają: Zespół Ludowy „Rominczanie”, grupa taneczna „RYTM”, „Slay” brake dance, grupa „Młodzi twórcy” oraz Teatr Młodego Aktora. Prowadzone są zajęcia środowiskowe dla dzieci.

Członkowie sekcji i zespołów aktywnie uczestniczą w organizowaniu i reprezentowaniu Gminy na lokalnych i regionalnych imprezach artystycznych. Zespół „Rominczanie” reprezentował gminę na Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym „Šešupės malina 2004”.

Gminne Centrum Kultury jest organizatorem wielu cyklicznych i okazjonalnych imprez. Najważniejsza z nich to: Przegląd Twórczości Ludowej. Tworzy także warunki do rozwoju twórczości, folkloru i rękodzieła ludowego. W Galerii Sztuki i Rękodzieła Ludowego eksponowane są prace twórców ludowych.

W strukturach Gminnego Centrum Kultury funkcjonują dwie placówki biblioteczne. Według danych statystycznych biblioteki w 2006 roku dysponowały 24.131 woluminami, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców stanowi 765,82 woluminów, podczas gdy w powiecie gołdapskim 471,47. W roku 2006 zarejestrowano 546 czytelników i 11215 wypożyczeń, co stanowi 20,28 (tj. o 3,43 więcej niż przed rokiem) wypożyczonych woluminów przez 1 czytelnika, przy średniej w powiecie 20,88 (to + 0,36). Z bibliotek korzystało 17,33 % mieszkańców Gminy Dubeninki, w powiecie gołdapskim wskaźnik ten wynosi 15,02 %.

Aby spopularyzować czytanie książek biblioteka organizuje różnego rodzaju imprezy i zajęcia, przede wszystkim dla dzieci, takie jak kółko plastyczne i teatralne. Jest organizatorem wystaw plastycznych, rocznicowych i spotkań literackich.

BEZROBOCIE

Bezrobocie na terenie gminy ma charakter strukturalny, a stopa procentowa bezrobocia wynosi 32,3 % i należy do jednej z najwyższych w województwie i jest jedną z wyższych w kraju. Przez ostatnie lata praktycznie wskaźnik ten się nie zmienia, pomijając coroczne fluktuacje związane z napływem na rynek pracy nowych absolwentów i zmniejszaniem bezrobocia poprzez prace sezonowe i interwencyjne. Wśród bezrobotnych dominują mężczyźni oraz bezrobotni pozostający bez pracy przez okres 13 miesięcy i dłużej. Wysoki odsetek tej grupy bezrobotnych czyni skuteczną walkę z bezrobociem bardzo trudną. Badania wskazują, że osoby pozostające bez pracy przez tak długi okres mają dużo większe problemy z readaptacją do warunków pracy niż pozostający na bezrobociu przez kilka miesięcy.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych					
	Stan na dzień 31.12.2005		Stan na dzień 31.12.2006		Wzrost/spadek	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Gmina Gołdap	2 733	1 472	2 161	1 272	-572	-200
Gmina Banie Mazurskie	702	341	615	308	-87	-33
Gmina Dubeninki	547	285	466	257	-25	+14
O g ó ł e m	3 982	2 098	3 242	1 859	-740	-239

Źródło: PUP w Gołdapi

POMOC SPOŁECZNA W GMINIE DUBENINKI

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej uwarunkowane jest wykazaniem się własną aktywnością w zakresie zaspokajania swych potrzeb życiowych. Pomoc społeczna nie może stanowić stałego źródła utrzymania, zwłaszcza jeśli idzie o osoby, które mają wszelkie warunki ku temu, aby podjąć pracę. Zakłada się, że pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego uaktywnienia się osoby korzystającej ze świadczeń, a także jej integracji ze środowiskiem społecznym.

Osoby i rodziny, które korzystają z pomocy społecznej obowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu swoich trudnych sytuacji życiowych przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego. Niemożność odnalezienia się w nowej rzeczywistości prowadzi do ciągłego obniżania się zdolności mieszkańców do samodzielnego rozwiązywania problemów. Wysoce niepokojące jest także trwałe uzależnienie się od pomocy społecznej i niechęć do podejmowania osobistej odpowiedzialności za los własny i własnej rodziny, prowadzący do wykorzystania pomocy społecznej i instytucji gminnych, jako naturalnego i należącego sposobu świadczeń ze strony społeczeństwa.

Jednym z głównych celów prowadzonej polityki społecznej powinno być zatem wyrobienie umiejętności społecznych w takim zakresie, aby mieszkańcy potrafili samodzielnie rozwiązywać pojawiające się przed nimi problemy i zagrożenia. Instytucje państwowe i samorządowe winny pełnić wobec jednostek, rodzin i organizacji społecznych rolę jedynie pomocniczą.

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej

	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych
	2006 rok		2006 rok	
Ubóstwo	173	651	120	509
Sieroctwo	0	0	0	0
Ochrona macierzyństwa	28	193	23	159
Bezdomność	2	2	3	3
Niepełnosprawność	52	202	30	94
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	38	216	56	320
w tym: rodziny niepełne	13	44	9	31
rodziny wielodzietne	25	172	47	289
Bezrobocie	173	651	143	588
Długotrwała choroba	0	0	0	0
Alkoholizm	8	21	8	21
Zdarzenia losowe	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	3	0	0

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dubeninkach

W ciągu ostatnich lat ubóstwo stało się w Polsce jedną z najpoważniejszych kwestii społecznych. Wraz z rozpoczęciem procesu przemian społeczno-ustrojowych zjawisko ubóstwa weszło w nową, dotąd nieznaną, fazę rozwoju.

Głęboki wpływ bezrobocia na kształtowanie się nowej struktury społecznej a co za tym idzie, nowej warstwy ubogich, znajduje potwierdzenie w fakcie, iż przeważająca większość świadczeniobiorców pomocy społecznej to osoby będące w dezaktywacji zawodowej i zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy.

Jednocześnie problem bezrobocia związany jest nierozdzielnie z brakiem stałych dochodów i najbardziej dotyka gospodarstwa domowe składające się z rodzin wielodzietnych i niepełnych, jak również z rodzin żyjących z osobą niepełnosprawną bądź długotrwale chorą.

Negatywną konsekwencją zjawiska bezrobocia, mającą niebagatelny wpływ na rozprzestrzenianie się zasięgu ubóstwa, oprócz wcześniej wymienionej dezaktywacji zawodowej znacznej części społeczeństwa na skutek pogorszenia się ogólnej kondycji rynku pracy, jest również problem podejmowania zatrudnienia za niskie wynagrodzenie. W wyniku tego „teraźniejsza bieda” dotyka również pracownicze i chłopskie gospodarstwa domowe, które dotychczas utrzymywały się na umiarkowanym poziomie, ale wystarczającym do przyzwoitego życia o własnych siłach. Ubożenie społeczeństwa Gminy Dubeninki spowodowane jest głównie: brakiem pracy, degradacją jednostek spowodowaną uzależnieniami, niepełnosprawnością i prowadzi często do tego, że ludzie tracąc oparcie zasilają szeregi osób wykluczonych społecznie.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej niejednokrotnie, chcąc zaspokoić jak najszerszej potrzeby swoich podopiecznych, muszą we własnym zakresie dokonywać dramatycznego wyboru pomiędzy stopniem ważności potrzeb uzasadnianych przez osobę ubiegającą się. Realizowanie pomocy społecznej przy chronicznym braku wystarczających środków finansowych sprawia, że świadczona pomoc często staje się źródłem niezadowolenia oraz frustracji podopiecznych, przy czym nie wynika to ze złej woli żadnej ze stron.

Problem ubóstwa jest zjawiskiem szczególnie niepokojącym, jest zagrożeniem, gdyż stwarza warunki do powstawania szeregu patologicznych zachowań jak kradzieże, rozboje czy uzależnienia. W Gminie Dubeninki liczba gospodarstw domowych żyjących poniżej minimum egzystencji jest duża i ma tendencje wzrostu. W każdym miesiącu do GOPS trafiają nowe rodziny o niskich dochodach lub ich braku, które nigdy wcześniej nie korzystały z pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca posiłki dla dzieci z rodzin najbiedniejszych, uczęszczających do grupy „O”. Prowadzone jest dożywianie uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjum. Zadanie to jest finansowane w równych częściach ze środków własnych gminy oraz z budżetu wojewody. Dożywianiem objęto wszystkie dzieci, które kwalifikowały się do tej formy pomocy i które chciały z niej skorzystać.

ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na działania związane z programowaniem strategicznym.

W rezultacie takiego podziału mamy do czynienia z czterema grupami czynników:

1. **Szanse** to tendencje i zjawiska (czynniki) w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się bodźcem rozwojowym.
2. **Zagrożenia** to tendencje i zjawiska (czynniki) w otoczeniu, które mogą stanowić bariery lub utrudnienia rozwoju.
3. **Mocne strony** (siły) to czynniki wewnętrzne odróżniające pozytywnie badaną działalność od działalności prowadzonej przez inne firmy działające w tym samym sektorze i regionie, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się siłami napędowymi rozwoju.
4. **Słabe strony** (słabości) to czynniki wewnętrzne wpływające na ograniczenia rozwojowe działalności.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• wsparcie samorządu dla grup nieformalnych zajmujących się pomocą dzieciom i młodzieży,• wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości,• poprawianie sfery technicznej ułatwiającej codzienne życie osób starszych,• istnienie przepływu informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi,• rozpowszechnianie postaw charytatywnych i filantropijnych w środowisku lokalnym,• wystarczająca baza zabezpieczająca potrzeby społeczne: sieć placówek oświatowych, rozbudowane zaplecze	<ul style="list-style-type: none">• brak bazy lokalowej dla rozwiązywania problemów osób uzależnionych,• brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy,• brak organizacji pozarządowych,• społeczność lokalna nie włącza się w działania samopomocowe,• pracownicy socjalni są przeciążeni ilością zadań,• brak działań w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej,• brak wolontariatu,• wysoka skala bezrobocia długotrwałego,• nie podnoszenie swoich kwalifikacji

<p>kulturowe, ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna. 	<p>przez osoby długotrwale bezrobotne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • niski poziom życia osób starszych, • brak wystarczającej ilości mieszkań komunalnych i socjalnych,
---	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • uzależnienie traktowane jako problem społeczny, • współpraca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, • stałe doskonalenie kwalifikacji zawodowych wśród kadry pomocy społecznej, • współpraca pomiędzy jednostkami pomocowymi, • wzrastanie znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieci i młodzieży, • Unia Europejska szansą na poprawę polityki społecznej, • prowadzenie działań profilaktycznych, • racjonalne rozdzielanie środków publicznych, • dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej, • likwidowanie barier architektonicznych, • wzrastająca dostępność do szkół ponadgimnazjalnych i wyższych. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, • wzrastające ubożenie społeczeństwa, • wzrastające bezrobocie długotrwale, • występowanie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności, • zjawisko wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, • występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny, • wąska oferta form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, • brak lokalnych działań przeciwdziałających długotrwałemu bezrobociu, • wzrastające zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i stacjonarne, • wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia.

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2007 - 2015

Niewystarczające środki finansowe przeznaczane na pomoc społeczną zmuszają do poszukiwania jak najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Zadaniem ośrodka jest udzielanie takiego wsparcia osobom i rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę zaspokojenia niezbędnych potrzeb, zapewni skuteczną realizację ról społecznych oraz stworzy możliwości rozwoju.

Skuteczna pomoc – to znaczy także pozbawienie uprawnień do pomocy społecznej poprzez usunięcie bądź ograniczenie różnych dysfunkcji i wyprowadzenie z grupy ryzyka w każdym przypadku, kiedy jest to tylko możliwe. Skuteczność takich działań jest uwarunkowana kompleksowym podejściem do problemów i wprowadzeniem systemowych rozwiązań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest spójnym zbiorem celów oraz działań realizowanych w określonym czasie.

1. Jest łącznikiem w integracji lokalnej, regionalnej, narodowej i europejskiej, pełniąc funkcje:
 - polityczną: określa poziom zgodności pomiędzy lokalnymi, regionalnymi i narodowymi kierunkami rozwoju społecznego;
 - rozwojową: pozwala pozyskiwać wsparcie ze strony państwa oraz UE;
 - promocyjną: wskazuje sposoby osiągnięcia bardziej satysfakcjonującego poziomu i jakości życia;
2. Jest mechanizmem demokratyzacji życia społecznego i spełnia funkcje:
 - inspirującą: wymuszającą uwzględnienie poglądów i potrzeb lokalnych społeczności oraz koncentrację na istotnych sprawach społecznych;
 - kreatywną: pozwala na wypracowanie uzgodnionej, jasnej i jednoznacznej wizji rozwoju danej społeczności;
 - integracyjną: jednoczy działania różnych podmiotów w realizacji wizji;
3. Jest mechanizmem usprawniającym i racjonalizującym działania, tym samym spełniając funkcje:
 - poznawczą: pozwala bowiem na zebranie i analizę danych oraz zdefiniowanie najważniejszych problemów;
 - instrumentalną: pozwalającą zoptymalizować zasoby lokalne i wydatki publiczne wg hierarchii ważności oraz wzajemnego ich skoordynowania.

Strategia jest traktowana jako dobro wspólne wszystkich mieszkańców, a jej formułowanie i wdrażanie powinno być procesem społecznym. Rolą samorządu w przygotowaniu i realizacji strategii powinno być przede wszystkim organizowanie współpracy i stwarzanie warunków dla wspólnego realizowania opracowanych projektów. Wyznacznikiem zapisanych w strategii programów, celów i priorytetów jest zachowywanie perspektywy rozwojowej, pozostającej w pełnym sprzężeniu z misją gminy.

**ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM GMINY DUBENINKI
WARUNKÓW DO ROZWOJU ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI
POPRAZ SPRAWNIE FUNKCJONUJĄCY
SYSTEM WSPARCIA SPOŁECZNEGO**

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych odgrywa istotną rolę jako podstawa oraz potencjalne uzasadnienie dla skutecznego pozyskiwania środków finansowych na realizację projektów w sferze społecznej zarówno z budżetu państwa jak też z funduszy Unii Europejskiej.

ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY

Celem strategicznym rozwoju Gminy Dubeninki jest:

**Wielofunkcyjny, zintegrowany oraz oparty na rzeczywistych możliwościach
rozwój gminy, zapewniający trwałą poprawę warunków i poziomu życia
mieszkańców.**

Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja

Cele główne określono dla czterech obszarów:

1. Edukacja publiczna.
2. Ochrona zdrowia.
3. Pomoc społeczna, polityka prorodzinna oraz jakość zamieszkiwania.
4. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Wypracowano następujące cele główne:

- dla obszaru „Edukacja publiczna”

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

- dla obszaru „Ochrona zdrowia”

Zdrowe społeczeństwo, świadome zagrożenia.

- dla obszaru „Pomoc społeczna, polityka prorodzinna oraz jakość zamieszkiwania”

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

- dla obszaru „Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii”

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach. Cele szczegółowe i działania realizacyjne przedstawiają się następująco:

EDUKACJA PUBLICZNA

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej,
- wyrównywanie szans rozwojowych.

PROBLEM

Słabo zmotywowana społeczność do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, brak szkolnictwa dla osób niepełnosprawnych, słaby dostęp do edukacji multimedialnej, słabo rozwinięta pomoc psychologiczna i pedagogiczna, brak oferty dla osób starszych.

DZIAŁANIA

1. Modernizacja bazy oświatowej i placówek kulturotwórczych.
2. Doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.
3. Opracowanie i wdrożenie zasad dostępu do usług edukacyjnych różnych grup społecznych.
4. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
5. Likwidacja barier architektonicznych w placówkach kulturalno - oświatowych.
6. Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych.
7. Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.
8. Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych.

9. Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi.
10. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.

EDUKACJA PUBLICZNA

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej,
- wyrównywanie szans rozwojowych.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	FINANSOWANIE	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Modernizacja bazy oświatowej i placówek kulturotwórczych.	2007 – 2015	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Funkcjonalna baza oświatowa	Placówki oświatowe
2	Doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.	2007 – 2010	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy, Placówki oświatowe
3	Opracowanie i wdrożenie zasad dostępu do usług edukacyjnych różnych grup społecznych.	2007 – 2009	Bezinwestycyjne	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy, Placówki oświatowe
4	Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.	2007 – 2015	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy, Placówki oświatowe
5	Likwidacja barier architektonicznych w placówkach oświatowo - kulturalnych.	2007 – 2010	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Większy dostęp do oświaty	Urząd Gminy, Placówki oświatowe
6	Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych.	2007 – 2015	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy, Placówki oświatowe

7	Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.	2007 – 2015	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wykształcone społeczeństwo	Placówki oświatowe
8	Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych.	2007 – 2009	Bezinwestycyjne	Mniej dysfunkcji społecznych	Urząd Gminy, Placówki oświatowe
9	Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi.	2007 - 2015	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Placówki oświatowe
10	Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.	2007 - 2015	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy, Placówki oświatowe

OCHRONA ZDROWIA

CEL GŁÓWNY

Zdrowe społeczeństwo, świadome zagrożeń.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- dobra opieka medyczna,
- dostępne specjalistyczne leczenie,
- profesjonalna profilaktyka.

PROBLEM

Słabe wykorzystanie istniejącej bazy, niedostateczna oferta profilaktyczno – korekcyjna, mentalność mieszkańców.

DZIAŁANIA

1. Współuczestniczenie Gminy w koordynowaniu usługami medycznymi w celu zwiększenia ich dostępności.
2. Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie programu ich realizacji.
3. Opracowanie i wdrożenie programu poprawy warunków BHP w szkołach i domach.
4. Edukacja do zdrowego stylu życia.
5. Wdrożenie programu pomocy osobom uzależnionym.

OCHRONA ZDROWIA

CEL GŁÓWNY

Zdrowe społeczeństwo, świadome zagrożeń.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- dobra opieka medyczna,
- dostępne specjalistyczne leczenie,
- profesjonalna profilaktyka.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	FINANSOWANIE	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Współuczestniczenie Gminy w koordynowaniu usługami medycznymi w celu zwiększenia ich dostępności.	2007 – 2015	Bezinwestycyjne	Większa dostępność do usług medycznych	Urząd Gminy, Służba Zdrowia
2	Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie programu ich realizacji.	2007 – 2008	Budżet gminy, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Służba Zdrowia
3	Opracowanie i wdrożenie programu poprawy warunków BHP w szkołach i domach.	2007– 2008	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Bezpieczne warunki nauki	Placówki oświatowe
4	Edukacja do zdrowego stylu życia.	2007 – 2015	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Poprawa zdrowia mieszkańców	Służba Zdrowia
5	Wdrożenie programu pomocy osobom uzależnionym (program wczesnej interwencji).	2007 – 2008	Budżet gminy, budżet państwa	Więcej osób wychodzących z uzależnienia	Urząd Gminy,

POMOC SPOŁECZNA, POLITYKA PRORODZINNA ORAZ JAKOŚĆ ZAMIESZKIWANIA

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, zmieniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości.

PROBLEM

Silna roszczeniowość klientów, niski poziom wykształcenia, bezradność w rozwiązywaniu własnych problemów, wysokie bezrobocie, modelowanie dysfunkcji społecznych.

DZIAŁANIA

1. Współtworzenie Centrum Integracji Społecznej.
2. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.
3. Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej.
4. Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.
5. Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej, pokonywania bezradności społecznej.
7. Inspirowanie władz do tworzenia instytucji i organizacji samopomocowych oraz wolontariatu.
8. Przygotowanie kadr pomocowych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
9. Opracowanie i wdrożenie systemu promocji samorealizacji, przedsiębiorczości, wychodzenia z kryzysu.
10. Pomoc mieszkańcom w poprawie warunków zamieszkania (doradztwo, dofinansowanie).

POMOC SPOŁECZNA I POLITYKA PRORODZINNA

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, zmieniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości.

LP	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	FINANSOWANIE	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Współtworzenie Centrum Integracji Społecznej.	2007 – 2010	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.	2007 – 2009	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej.	2007 – 2015	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4	Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.	2007 –2015	Bezinwestycyjne	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ograniczenie patologii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5	Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2007 - 2009	Budżet gminy	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
6	Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej, pokonywania bezradności społecznej.	2007 - 2010	Budżet gminy	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

7	Inspirowanie władz do tworzenia instytucji i organizacji samopomocowych oraz wolontariatu.	2007 - 2008	Bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii	Urząd Gminy
8	Współtworzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	2007 - 2010	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
9	Przygotowanie kadr pomocowych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.	2007 - 2009	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
10	Opracowanie i wdrożenie systemu promocji samorealizacji, przedsiębiorczości, wychodzenia z kryzysu.	2007 - 2010	Budżet gminy	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Ankiety
11	Pomoc mieszkańcom w poprawie warunków zamieszkania (doradztwo, dofinansowanie).	2007 -2015	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

CEL GŁÓWNY

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – profilaktyczna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

PROBLEM

Brak wyspecjalizowanych struktur (zespołów) do rozwiązywania poszczególnych typów problemów, słaba integracja środowisk lokalnych, słabo zorganizowane i zmotywowane grupy samopomocowe.

DZIAŁANIA

1. Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
2. Opracowanie i wdrożenie programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających profesjonalnie i kompleksowo w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.
4. Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi.
5. Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych.
6. Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i młodzieżowych klubów z programem pomocy psychologicznej.
7. Współtworzenie Centrum Integracji Społecznej w zakresie pomocy osobom uzależnionym.
8. Przygotowanie programu edukacji rodziców – wdrożenie programu „Szkoła dla rodziców”.
9. Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych.
10. Opracowanie i wydawanie ulotek promujący zdrowy styl życia.
11. Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych.
12. Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

13. Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowana do wyników ewaluacji.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

CEL GŁÓWNY

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – profilaktyczna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	FINANSOWANIE	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych.	2007 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Wzrost liczby osób utrzymujących trzeźwość	Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2	Opracowanie i wdrożenie programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2007 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Wzrost bezpieczeństwa w rodzinach	Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja
3	Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających profesjonalnie i kompleksowo w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.	2007 – 2006	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, oświata	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Oświata, Służba Zdrowia
4	Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi.	2007	Bezinwestycyjne	Racjonalizacja wydatków	Urząd Gminy
5	Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych.	2007 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
6	Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i młodzieżowych klubów z programem pomocy psychologicznej.	2007 – 2010	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ograniczenie zjawisk dysfunkcyjności zachowań	Urząd Gminy

7	Współtworzenie Centrum Integracji Społecznej w zakresie pomocy osobom uzależnionym.	2007 – 2006	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Ograniczenie patologii	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
8	Przygotowanie programu edukacji rodziców – wdrożenie programu „Szkoła dla rodziców”.	2007 – 2015	Budżet Gminy	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
9	Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych.	2007 – 2006	Bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii	Urząd Gminy
10	Opracowanie i wydawanie ulotek promujący zdrowy styl życia.	2007 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
11	Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych	2007 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Ankiety
12	Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.	2007 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy
13	Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowana do wyników ewaluacji.	2007 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy

Przebieg realizacji założeń

Przedstawiona Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, obejmuje teren Gminy Dubeninki, w których uczestniczyć będą mieszkańcy, instytucje i organizacje. Cele i zadania realizowane będą przy współpracy społeczności lokalnej oraz niektórych organizacji, takich jak m.in. :

- PCPR w Gołdapi;
- PUP w gołdapi;
- Komisariat Policji w Gołdapi;
- Gminne Centrum Kultury w Dubeninkach;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dubeninkach;
- pedagodzy szkolni szkół podstawowych i ponadpodstawowych w gminie,
- organizacje kościelne

Realizacja zadań odbywać się będzie w ciągu najbliższych lat, a ich powodzenie zależy od ścisłej współpracy tych podmiotów, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach przeznaczą na realizację działań środki własne, a ponadto ubiegać się będzie o dofinansowanie z innych źródeł. Skuteczność realizacji zadań gwarantują określone warunki, a mianowicie :

- konsekwentne wdrażanie w życie zaplanowanych zadań;
- działania na rzecz pozyskania dodatkowych środków z innych źródeł niż budżet samorządów;
- uświadomienie społeczności lokalnej znaczenia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć;
- upowszechnianie celów i zadań wśród mieszkańców gminy.

Program ten jest ciągle „otwarty” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski mające wpływ na jego ulepszenie.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi, spójnym i zgodnym z opracowanym wcześniej Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Dubeninki na lata 2006 – 2013”, a także spójnym z priorytetami Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Dokument został opracowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej, przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych i analiz oraz materiałów przygotowanych przez inne jednostki administracji samorządowej